

СТАНОВИЩЕ

от

Явор Светозаров Конов,

(професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”)

д-р, д.н., професор по полифония

месторабота: департамент Музика, Нов български университет – София,

на дисертацията за придобиване

на образователната и научна степен доктор

(професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”)

на ПАУЛО РИКАРДО СОАРЕС ЗЕРЕУ

(PAULO RICARDO SOARES ZEREU)

на тема

**„Музикално-стилови характеристики на бразилския валс:
националният музикален език във Valsa de Esquina No. 8, Valsa de
Esquina No. 12, и Valsa-Chôro No. 5 от Франсиско Миньоне“
(„Characteristic aspects of the Brazilian Waltz: The national musical
language in the Valsa de Esquina No. 8, Valsa de Esquina No. 12, and
Valsa-Chôro No. 5 by Francisco Mignone”)**

Научен ръководител: проф. д-р Милена Шушулова-Павлова

Департамент Музика, НБУ – София 2020

Предоставената ми за становище **дисертация** е написана на **английски** език и е в обем от **185** стр. (от които около 105 страници текст по БДС + множество илюстрации и нотни примери: запознах се с нея открай докрай).

Но първо – най-важното за мен от предоставената ми **автобиография** на докторанта:

Пауло Зереу (Paulo Zereu) е роден в град Порто Алегро (Porto Alegre) в Бразилия, в семейство на професорка по пиано, която му е и първата учителка. След гимназията учи в Института за изкуства към Държавния университет „Рио Гранде до Сул“, който завършва като бакалавър по музика; и става там преподавател. Впоследствие печели стипендия на полското правителство и учи следдипломно в Музикалната академия в Краков, където печели награди и също се дипломира. От 1990 живее в Карлсруе (Германия), там учи в Университета за музика. От 1994 учи и в Кьолнския университет по музика, завършва го с „Künstlerische Abschlussprüfung“ (дословно „Диплома по изкуство“, приравнена на Master of Art – Магистър, която получават изпълнителите в хохшулетата, висшите изпълнителски училища, бел. Я.К.). Завършва след това и „Музикална педагогика“ в „Akademie für Musik Pädagogik“ в Майнц (Германия).

Пауло Зереу е посещавал майсторски класове и сам е провеждал курсове по пиано в Германия, Полша, Русия, Бразилия, Азия... Печели клавирни конкурси в Европа и Азия (но не са посочени нито кои, нито кога, Я.К.). От 2005 П. Зереу живее в Банкок (столицата на Тайланд), и оттогава преподава там пиано в департамент „Музика“ на Assumption University. Същевременно, сътрудничи културално с португалското и бразилско посолства в Банкок. Осъществява записи за различни радиостанции, компактдискове. Свири с оркестри в Бразилия, Европа и Азия.

С Гугъла намерих негови записи в интернет, от годините 2009-2012 – и солово, и в пиано дуо (https://www.youtube.com/watch?v=adswFua3_aE, <https://www.youtube.com/watch?v=HVBb0dDGwgY>, <https://www.youtube.com/watch?v=qoaScEID8hM>).

И сега вече – самото ми **становище**, съобразено с *изискването да се оцени*, а не да се *преразказва* дисертацията.

Настоящата докторантура е от **изпълнителски** тип. **Посветена** е на един от **най-известните бразилски композитори** (от второто им поколение) – **Франсиско Миньоне** (1897-1986, пианист, диригент, теоретик, педагог, писател): и то на тъй известните му, обичани и свирени **валсове** (и в частност детайлно 4 от тях, от общия им брой 61), които докторантът изследва и представя не единствено сами по себе си, но и в контекста на историческите и обществено-културални условия, повлияли развитието на жанра в Бразилия (и конкретно през 40-50-те години на миналия, 20-ия век). **Многоаспектно изследване** за тази тъй интересно и богато смесена южноамериканска бразилска култура с индианските си корени и с влиянията си от Европа (от класическата ѝ, но и от народната и популярната ѝ култури) и от Африка (робите в португалска Бразилия са били предимно от Ангола)... И при огромното разпространение в страната на пианото и репертоара за пиано (оригинален, както и от най-различни транскрипции!). И в частност – на историята, еволюцията, присъствието на валса в бразилската музика.

Многопланово и панорамно изследване, и в него конкретно представяне в детайли на упоменатите в заглавието на дисертацията 4 валса на Миньоне (с авторски на докторанта коментари по отношение на форма, клавирни детайли – пръстовки, динамики, протичания, педалиране, интерпретация...).

Дисертацията е структурирана в Резюме, 4 глави, Заключение и Изводи, включващи и приносите на дисертацията.

Ето съдържанието ѝ, което онагледява и изяснява времевия и тематичен обхват на изследването, структурата, характера му:

TABLE OF CONTENTS	СЪДЪРЖАНИЕ
ABSTRACT	РЕЗЮМЕ
TABLE OF CONTENTS	СЪДЪРЖАНИЕ
CHAPTER I. INTRODUCTION	ГЛАВА I. ВЪВЕДЕНИЕ
1.1 Background of the Study	1.1 Основи на изследването
1.2 Research Objectives	1.2 Цел на изследването
1.3 Research Questions	1.3 Изследователски задачи
1.4 Definitions of Terms	1.4 Дефиниции на използваните термини
1.5 Significance of the Research	1.5 Актуалност на изследването

<p>1.6 An historical approach of the Waltz genre 1.7 Brief history of the Waltz genre for solo piano</p> <p>CHAPTER II. THE DEVELOPMENT OF THE WALTZ IN BRAZIL 2.1 The Modinha and Lundu 2.2 The Serenade 2.3 The Chôro 2.3.1 Modern Implications of Chôro 2.3.2 The Origins of Chôro 2.4 The Waltz in Brazil 2.5 The Brazilian Waltz</p> <p>CHAPTER III. FRANCISCO MIGNONE (1897-1986) 3.1 Historical overview of Brazilian Waltz Composers 3.2 Biographical Background of Francisco Mignone 3.3 Socio-cultural aspects of Brazil in the 1940's and 1950's 3.4 Francisco Mignone and the Waltz – an improvisational style 3.5 Musical hermeneutic analysis 3.6 The Brazilian musical language</p> <p>CHAPTER IV. OVERVIEW AND ANALYSIS OF THE SELECTED WALTZES FOR SOLO PIANO BY BRAZILIAN COMPOSER FRANCISCO MIGNONE (1897-1986) 4.1 Valsa de Esquina No. 2 E-flat minor 4.1.1 Overview 4.1.2 Notes on the musical interpretation 4.1.3 Piano Practice Methodology: Fingering recommendation on selected bars 4.1.4 The Pedal: Pedal instructions for piano performance</p> <p>4.2 Valsa de Esquina No. 5 in E-minor 4.2.1 Overview/Notes on the musical interpretation 4.2.2 Piano Practice Methodology: Fingering recommendation on selected bars 4.2.3 The Pedal: Pedal instructions for piano performance</p> <p>4.3 Valsa de Esquina No.8 in C-sharp minor 4.3.1 Overview 4.3.2 Notes on interpretation 4.3.3 Piano Practice Methodology: Fingering recommendation on selected bars 4.3.4 The Pedal: Pedal instructions for piano performance</p> <p>4.4 Valsa-Chôro No.5 in B-minor 4.4.1 Overview</p>	<p>1.6 Кратка история на жанра „валс“ 1.7 Кратка история на жанра „валс“ за соло пиано</p> <p>ГЛАВА II. РАЗВИТИЕТО НА ВАЛСА В БРАЗИЛИЯ 2.1 <i>Modinha</i> и <i>Lundu</i> 2.2 Серенада/ <i>Serenade</i> 2.3 <i>Chôro</i> 2.3.1 Влияние на <i>Chôro</i> в съвременността 2.3.2 Произходът на <i>Chôro</i> 2.4 Валсът в Бразилия 2.5 Бразилският валс</p> <p>ГЛАВА III. ФРАНСИСКО МИНЬОНЕ (1897-1986) 3.1 Исторически преглед на бразилските композитори на валс 3.2 Биографични данни за Франсиско Миньоне 3.3 Социокултурни аспекти на Бразилия през 40-те и 50-те години на XX век 3.4 Франсиско Миньон и валсът – импровизационен стил 3.5 Музикален херменевтичен анализ 3.6 Бразилският музикален език</p> <p>ГЛАВА IV. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗ НА ИЗБРАНИТЕ ВАЛСОВЕ ЗА СОЛО ПИАНО ОТ ФРАНСИСКО МИНЬОНЕ (1897-1986) 4.1 Valsa de Esquina No. 2 в ми бемол миноор 4.1.1 Преглед 4.1.2 Бележки за музикалната интерпретация 4.1.3 Клавирна методическа практика: препоръка за пръстовка (апликатура) върху избрани части/тактове 4.1.4 Указания за педал при клавирното изпълнение</p> <p>4.2 Valsa de Esquina No. 5 в ми миноор 4.2.1 Преглед / Бележки към музикалната интерпретация 4.2.2 Клавирна методическа практика: препоръка за пръстовка (апликатура) върху избрани части/тактове 4.2.3 Указания за педал при клавирното изпълнение</p> <p>4.3 Valsa de Esquina No. 8 в до диез миноор 4.3.1 Преглед 4.3.2 Бележки за интерпретацията 4.3.3 Клавирна методическа практика: препоръка за пръстовка (апликатура) върху избрани части/тактове 4.3.4 Указания за педал при клавирното изпълнение</p> <p>4.4 Valsa-Chôro No. 5 в си бемол миноор 4.4.1 Преглед</p>
---	--

4.4.2 Notes on interpretation 4.4.3 Piano Practice Methodology: Fingering recommendation on selected bars 4.4.4 The Pedal: Pedal instructions for piano performance	4.4.2 Бележки за интерпретацията 4.4.3 Клавирна методическа практика: препоръка за пръстовка (апликатура) върху избрани части/тактове 4.4.4 Указания за педал при клавирното изпълнение
CONCLUSION SIGNIFICANCE OF THE RESEARCH REFERENCES LIST OF FIGURES BIBLIOGRAPHY PUBLICATIONS CONCERTS MASTERCLASS, WORKSHOP AND SEMINAR CURRICULUM VITAE PAULO ZEREU APPENDIX	ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД РЕФЕРЕНТНИ ИЗТОЧНИЦИ СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ БИБЛИОГРАФИЯ ПУБЛИКАЦИИ КОНЦЕРТИ МАЙСТОРСКИ КЛАСОВЕ И СЕМИНАРИ CV ПАУЛО ЗЕРЕУ ПРИЛОЖЕНИЕ

Видно е, че дисертационното изследване има своите и обект, и предмет на изследване (валсовете за пиано на Фр. Миньоне и в частност 4-те, упоменати в заглавието на дисертацията), и цел (идентифициране на характеристиките на бразилския валс – в тяхното еволюционно натрупване), и общи задачи (историко-културални, но и практическо-изпълнителски), и конкретни изследователски (също теоретико-практически, че и с целево уточнени за коректността на изследването термини!) – всички те изпълнени и постигнати в хода на дисертацията.

На мен ми бе много интересно и приятно да се запозная с тази дисертация, защото съм слушал многократно на записи големия им пианист Артур Морейра Лима (Arthur Moreira Lima) – в това число и с валсовете на Франсиско Миньоне, има ги и в интернет: https://www.youtube.com/watch?v=DXFWNl0_W-c, а ето ги и в изпълнение ту на самия Фр. Миньоне, ту на съпругата му, ту на други пианисти от епохата: <https://www.youtube.com/watch?v=qadHKoAmqww>, които и слушам в момента, докато чета дисертацията и авторефератите и пиша текста си. Plaisir!

Във всяка глава на дисертацията има списъци с референтни източници. В края ѝ има списък на фигурите в текста ѝ, както и Библиография, представяща 106 източника на испански, португалски и английски език. Следват списък на публикациите, свързани с дисертацията: 3 на брой (1 от издание на НБУ и 2 от издание на Chulalongkorn University; все от 2017) и списък на осъществените от

докторанта свързаните с дисертацията му концерти: 6 на брой (от които 2 пиано рецитала и 4 в пиано дуо, в зали Банкок, Тайланд) и на майсторските му класове, работилници и семинари: 3 на брой, проведени също в Тайланд. Следва CV на Пауло Зереу и Апендикс, даващ нотите на 4-те валса на Миньоне, разгледани подробно в дисертацията (и упоменати в заглавието ѝ): общо 15 страници ноти.

Въпросите на историята и еволюцията на една култура, в това число и на музикалната ѝ, са с постоянна актуалност. Ergo, тази дисертация като изследване е актуална (и поради все по големия интерес към бразилската култура и музика по света), значима, с исторически, художествен, научно-приложен характер. Докторантът познава прекрасно проблематиката – и то в богата многоплановост, показва го и големият брой референтни източници и позовавания на тях в текста на дисертацията, в която има и модели на изследване – теоретически замислени и проведени, че и практически изпълнени: отново посочвам, че тази дисертация е изпълнителска.

Авторефератът (файлово в 22 стр., но с фактически обем около 30 страници по БДС) е представен на английски и на български език. Отразява в достатъчна степен дисертацията, структурно и по същество.

Поздравления към научния ръководител проф. д-р Милена Шушулова-Павлова.

Приемам като цяло посочените от докторанта приноси на дисертацията му. Те са много на брой и многостранни: и по отношение на обща и музикална история и култура – междуконтинентално и международно, народна, популярна и класическа, и по отношение представяне и разкриване на еволюцията на валса и в частност този за пиано и бразилския такъв, и конкретно валсовете на Франсиско Миньоне и в най-големи детайли на 4-те от тях, и автори на докторанта коментари по отношение на музикална форма, жанр, пианистични подходи и похвати, техники (пръстовка, педалиране), в името на възможно най-доброто постигане на цялостното: интерпретацията. Приноси историко-теоретични, културални и стилови, практико-приложни.

Обобщавам:

Използваният в дисертационното изследване материал е достоверен. Видно е, че докторантът има нужните историко-теоретични познания по специалността и достатъчна способност за самостоятелност при провеждане на научно изследване. Отново да кажа, че личното участие на докторантката в тази изпълнителско-теоретична докторантура е безспорно. Публикациите и концертите на докторанта, свързани с дисертационния му труд са го направили публично достойние в необходимата степен.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на гореизложеното, аз съм ЗА присъждането на образователната и научна степен Доктор на ПАУЛО РИКАРДО СОАРЕС ЗЕРЕУ за изпълнителско-теоретичната му докторантура на тема „Музикално-стилови характеристики на бразилския валс: националният музикален език във Valsa de Esquina No. 8, Valsa de Esquina No. 12, и Valsa-Chôro No. 5 от Франсиско Миньоне“ (НБУ – София, 2020). Надявам се, че такава ще е оценката и на останалите колеги от научното жури.

(Явор Конов, д-р, д.н., професор
Департамент Музика, НБУ)

София, 26 октомври 2020